

การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 : กรณีศึกษา โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กลาง 3

THE PRACTICING OF DUTIES BY THE SCHOOL BOARD IN SCHOOLS UNDER NONGBUALAMPHU
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2 : A CASE STUDY OF SCHOOLS IN EDUCATIONAL
QUALITY DEVELOPMENT NETWORK CENTER AT NAGLANG 3

สุพินิจ ปะวะล้ง

นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 95 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็น
แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าและการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา พบว่า 1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
มีการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในการบริหารงาน โดยภาพรวมและตัวแปรอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการ
บริหารงานทั่วไปและ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารวิชาการ 2) เปรียบเทียบการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทของคณะกรรมการสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ โดยภาพรวมและรายด้านมีระดับการปฏิบัติตามบทบาท
หน้าที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และจำแนกตามอายุพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะร่วมวางแผน
ร่วมกำหนดนโยบาย และการเสนอโครงการต่างๆ ตามกรอบงานด้านต่างๆ ของโรงเรียน มีการประชุม อบรมสัมมนา เพื่อให้รู้
และเข้าใจบทบาท ศึกษาดูงาน เพื่อเปิดโลกทัศน์ นำกลยุทธ์ใหม่ๆ กลับมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งควรได้มีส่วนร่วม
ในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมประเมิน และร่วมชื่นชมกับความสำเร็จของโรงเรียน

คำสำคัญ : การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนา

คุณภาพนากลาง 3

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the level and compare the practicing of
duties by the school board and to study suggestion and guidelines for increasing efficiency in the
practicing of duties by the school board by focus group discussion. The sample group consisted of
95 person. The instruments used to collect data included rating scale questionnaires and group
discussion. The statistics used to analyze data included frequency, percentage, mean, standard
deviation, t-test and Content Analysis. The research results were found that:

1) The practicing of duties by the school board and the factors in overall were rated at a high level. The aspect at the highest average was general administration, the aspect at the lowest average was academic administration. 2) In comparison of the practicing of duties of basic educational institution board, it was found that the practicing of duties by the school board classified by characteristics, when classified by education, it was found that the practicing of duties by the school board in overall and each aspect, it was different with statistically significant level at .01, when classified by age, it was found that the practicing of duties by the school board in overall was not different. 3) On guidelines for increasing efficiency in the practicing of duties by the school board by focus group discussion, it was found that the basic educational institution board suggested guidelines for increasing efficiency in the practicing of duties by the school board as follows : The board should be aware of the duties, involved in suggestions, planning, policy and project proposals according to frameworks of schools. There should be meeting, training and seminars to understand and aware of duties, visual education to open worldviews, application of new strategies to improve the quality of education as well as participation in co-thinking, co-planning, co-action, co-evaluation and co-appreciation of the success of the schools.

KEYWORDS : PRACTICING OF DUTIES THE SCHOOL BOARD IN SCHOOLS SCHOOLS IN

EDUCATIONAL QUALITY DEVELOPMENT NETWORK CENTER AT NAGLANG 3

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกและกระบวนการสำคัญในการอบรม กล่อมเกล้าให้บุคลากรของชาติมีความรู้ความสามารถ ความชาญฉลาด เป็นคนดี คนเก่ง มีร่างกายแข็งแรงพร้อมที่จะเป็นรากฐานของชีวิต การศึกษาจะมีคุณภาพและประสิทธิภาพได้ มิได้จำกัดอยู่ภายใต้ระบบการศึกษาเท่านั้น แต่ยังมีความสัมพันธ์กับระบบอื่นในสังคมด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยกันและกัน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสียได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตัดสินใจการที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ภายใต้ความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก (อุทัย บุญประเสริฐ, 2542, น. 181- 202) โดยเลือกตัวแทนจากบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าไปเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อร่วมกันดำเนินงานของโรงเรียน คณะกรรมการจะช่วยให้โรงเรียนดำเนินกิจกรรมไปอย่างรอบคอบและเหมาะสม ตรงตามความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543, น. 13 -14) และจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 40 กำหนดไว้ว่า “ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรา 18 (1) และ (3)” และมาตราที่ 57 “ให้หน่วยงานทางการศึกษา ระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนั้นทุกโรงเรียนจึงได้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 เพื่อเป็นตัวแทนของประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชน

จากที่ผ่านมา สภาพการเป็นองค์คณะบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษา ที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการบริหารจัดการแบบองค์คณะบุคคลในระดับสถานศึกษาสรุปได้ว่า 1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังขาดความชัดเจนเรื่องบทบาทหน้าที่ว่าตนเองจะทำอะไร ทำอย่างไร และทำเพื่ออะไร 2) บุคคลที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการส่วนใหญ่ได้รับการร้องขอจากสถานศึกษามากกว่าได้รับการคัดสรรจากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง ทำให้ขาดความกระตือรือร้นในการทำหน้าที่ของคณะกรรมการ 3) วิธีการทำงานร่วมกันของคณะกรรมการยังขาดทักษะและประสบการณ์

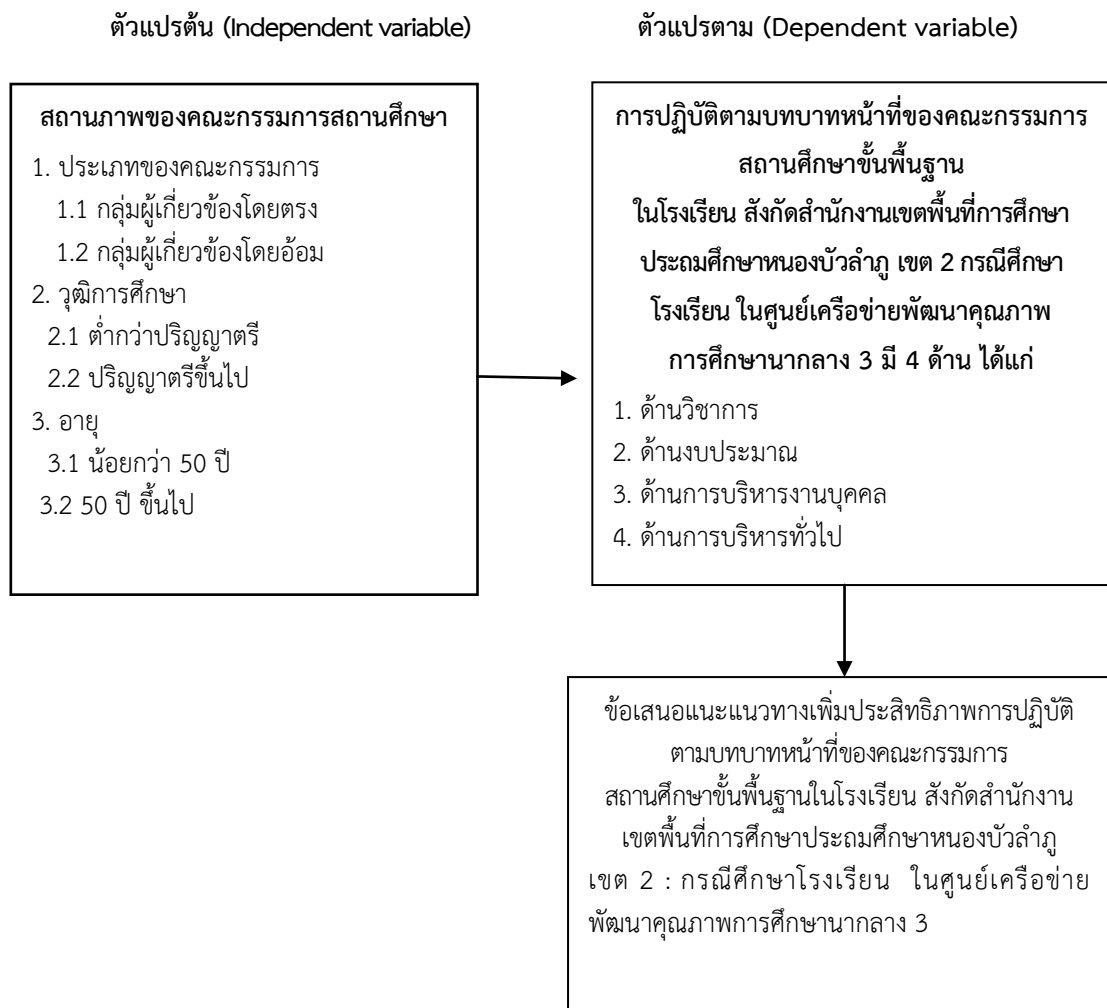
4) สถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งยังคิดว่าคณะกรรมการฯ เป็นเพียงผู้สนับสนุนด้านทรัพยากรทางการศึกษามากกว่าเป็นผู้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงานร่วมรับผลที่เกิดขึ้น 5) กรรมการสถานศึกษาส่วนหนึ่งยังคิดว่า การบริหารจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเพียงที่ปรึกษาหรือเป็นผู้ปฏิบัติตามการร้องขอจากสถานศึกษา 6) กรรมการสถานศึกษาแต่ละคนมีภาระงานมาก การประชุมจึงขาดความต่อเนื่องและพร้อมเพรียง 7) ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารขาดคุณภาพ จึงเป็นจุดอ่อนที่สำคัญของการบริหารจัดการการนำข้อมูลไปใช้ในการพิจารณาของคณะกรรมการเพื่อการตัดสินใจ การแก้ปัญหาหรือพัฒนางานการศึกษา ส่วนใหญ่จึงอยู่บนพื้นฐานของความรู้สึกและประสบการณ์เดิม และ 8) ในอดีตสถานศึกษาขาดความคล่องตัวในการบริหาร ปัจจุบันสถานศึกษาเป็นนิติบุคคล มีความคล่องตัวสูง สามารถบริหารกิจการได้ด้วยตนเอง แต่กรรมการสถานศึกษาบางส่วน ยังขาดความชัดเจนในบทบาทที่จะต้องมีการกำกับ ส่งเสริมและสนับสนุนจากคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2547, น. 21-22) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยหลายเรื่องที่ค้นพบปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาเกี่ยวกับการองค์คณะบุคคลในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เข้ามามีส่วนร่วมหรือบทบาทหน้าที่ในการบริหารการศึกษา เช่น ในงานวิจัยของ อิศรพล ปิ่นขจร (2556) ศึกษาปัญหาและสาเหตุของปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาพสินธุ์ เขต 3 และเขต 2 พบว่าสาเหตุของปัญหา คือ การขาดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ไม่มีแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วม และไม่มีเวลาเข้าร่วม เข้าใจว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของคณะครูในสถานศึกษา สถานศึกษาไม่ได้เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ขาดระบบการติดต่อประสานงานหรือการให้ข้อมูล สารสนเทศที่ดี และขาดงบประมาณส่งเสริมสนับสนุน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีบริบทแตกต่างกัน มีผลงานดีเด่นเฉพาะในแต่ละโรงเรียน แต่ยังมีบางโรงเรียนมีผลการประเมินคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือ สมศ. ในรอบที่ 3 ไม่ผ่าน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2, 2558) และผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะเป็นเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน และในฐานะเป็นคณะกรรมการศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา นากลาง 3 จึงต้องการศึกษาผลการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา นากลาง 3

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประเภทของคณะกรรมการ วุฒิการศึกษา และอายุ
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพ การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา รวมถึงบริบทของโรงเรียนที่เป็นพื้นที่ศึกษา จึงได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดใน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ที่ใช้วิธีการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 3 จำนวน 95 คน

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ตัวแทนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน ตัวแทนของคณะกรรมการในศูนย์เครือข่ายมีจำนวน 4 คน และนอกศูนย์เครือข่ายมีจำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ชนิด ดังนี้

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Check list) ถามเกี่ยวกับประเภทของคณะกรรมการ วุฒิการศึกษาและอายุ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น.166)

2.2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ มีดังนี้

ประเด็นคำถามในการจัดการสนทนากลุ่ม 2) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม 3) เครื่องมือ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย เทปบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

3.1.1 วิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประเภทของคณะกรรมการ วุฒิ การศึกษา และอายุของกลุ่มเป้าหมายที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

3.1.2 การวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) จำแนกเป็นรายชื่อ รายด้านและโดย ภาพรวม แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์แปลความหมายดังนี้ (ผกาภาศ จุฑารมย์, 2552, น. 84)

3.1.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยจำแนกตามประเภทของคณะกรรมการ วุฒิการศึกษา และอายุ โดยใช้สถิติ ทดสอบค่าที (t-test)

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

3.2.1 จัดลำดับคำถามและประเด็นคำถามที่ใช้ในการสนทนา

3.2.2 จับประเด็นที่ได้จากการสนทนากลุ่มแล้วบันทึก

3.2.3 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลซ้ำซึ่งอาจเกิดขึ้นในกระบวนการกลุ่มหรือเกิดขึ้นภายหลัง โดยการให้สมาชิกตรวจสอบรายงานข้อเขียนจากบันทึกสนทนา

3.2.4 นำข้อมูลจากการจดบันทึกและการถอดเทป จากข้อความสนทนาทั้งหมดมาเรียบเรียงและ สังเคราะห์ความเห็น (Content analysis) แล้วจึงสรุปเป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองบัวลำภู เขต 2 : กรณีศึกษาโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา นากลาง 3

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าสถิติความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) และเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) การทดสอบค่าที (t-test) สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไป

4.1.2 สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบที (t-test)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนก ตามประเภทของคณะกรรมการ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในการ บริหารงานทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับ มากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตาม ประเภทของคณะกรรมการ พบว่า การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามอายุ พบว่า การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

5. ข้อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปผลตามการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในฝ่ายงานต่างๆ ดังนี้

5.1 ด้านวิชาการ พบว่า คณะกรรมการควรเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ ร่วมวางแผน ร่วมกำหนดนโยบาย และการเสนอโครงการต่างๆ ในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพและแก้ไขปัญหาการอ่านเขียนของผู้เรียน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน

5.2 ด้านงบประมาณ พบว่า คณะกรรมการควรเข้ามามีส่วนร่วม ให้ข้อเสนอแนะให้เห็นชอบและอนุมัติ แผนการใช้จ่ายงบประมาณ ควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนการใช้จ่ายแต่ละปี และให้ถูกต้องตามระเบียบ และเกิดผลประโยชน์ต่อผู้เรียนให้มากที่สุด ประสานทางงบประมาณจากองค์กรและชุมชนเพื่อพัฒนาโรงเรียน มีส่วนสำคัญในการจัดหาทุนสนับสนุนกิจกรรมโรงเรียน

5.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า คณะกรรมการควรเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการกำหนดและวางแผนเกี่ยวกับงานบริหารบุคคล กรอบอัตรากำลัง ให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน ส่งเสริมบุคลากรให้มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพพัฒนาความรู้ตามความสามารถของบุคลากร ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มที่ เต็มความสามารถ ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามความถนัดความสามารถให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการประเมินโรงเรียนทุกครั้ง

5.4 ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า คณะกรรมการควรเข้ามามีส่วนร่วมให้คำแนะนำคำปรึกษาการจัดทำนโยบายต่างๆ ของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพย์สินของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ผลงานของโรงเรียนสู่ชุมชน ช่วยสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อม ดูแลอาคารสถานที่ให้น่าอยู่ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียน

สรุปและวิจารณ์ผล

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นไปตามสมมุติฐาน จำนวน 2 ข้อคือ ข้อที่ 1 และข้อที่ 2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่อยู่ประเภทของคณะกรรมการต่างกัน และที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน ส่วนข้อที่ 3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีอายุต่างกัน มีการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ไม่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดมาตราที่เกี่ยวกับการบริหารการจัดการศึกษาซึ่งมีข้อกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา ดังเช่น มาตรา 40 กำหนดไว้ว่า ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาทำหน้าที่กำกับ และส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งจะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาเป็นสิ่งที่จะต้องดึงภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา โดยเฉพาะในชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ต้องมีคณะกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาเพื่อกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมกับงานวิจัยของ วรวิทย์ ต๊ะคำวรรณ (2558) พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ใน ระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ บุญมี คำทอง (2559) พบว่า การมีส่วนร่วมในการ

ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในการกำกับและส่งเสริมกิจการสถาน ศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอด่านช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบ การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวม และรายด้าน จำแนกตามประเภทของคณะกรรมการ พบว่า โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในกลุ่มผู้เกี่ยวข้องโดยตรง มีความคิดเห็นสูงกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มผู้เกี่ยวข้องโดยตรง ซึ่งประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู และผู้แทนศิษย์เก่า ซึ่งเป็นผู้ที่เคยศึกษาหรือสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องที่สำคัญนั้น คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา อาศัยอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม มาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ให้เข้ามามีบทบาทในการบริหารการจัดการศึกษา จึงทำให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวมีความคิดเห็นที่มากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชรินทร์ อัมเสถียร (2559) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาอำเภอมืองปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 ผลการศึกษา พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จำแนกตามกลุ่มผู้แทนของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานพบว่า ด้านการบริหารงานบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการเปรียบเทียบ การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในกลุ่มวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นสูงกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นองค์คณะบุคคลในการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม จะต้องอาศัยผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ในสาขาต่างๆ และคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานต้องเข้าใจ งานฝ่ายต่างๆ เช่นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นต้น เหล่านี้เป็นสิ่งที่ต้องอาศัยผู้มีความรู้ ดังนั้น การศึกษามีส่วนสำคัญในการพัฒนาองค์ความรู้ต่างๆ จึงอาจส่งผลให้กลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่สูงกว่า

4 ผลการเปรียบเทียบ การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามอายุของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนที่ได้คัดเลือกเข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกคนต่างมีความตระหนักเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับโดยไม่มีข้อแม้ว่าอายุจะเท่าไรจึงส่งผลให้มีค่าเฉลี่ยในทั้งสองกลุ่ม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พุมรินทร์ ไผชู (2557) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการ บริหารงานวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดเทศบาล ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมต่อการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน คณะผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ทำให้งานวิจัยสมบูรณ์และตอบวัตถุประสงค์ได้ คุณค่าและประโยชน์ที่พึงเกิดจากการวิจัยในครั้งนี้ ขอมอบแด่บุพการี ตลอดจนครู อาจารย์ ที่มีส่วนในการสนับสนุนแก่ผู้วิจัย

เอกสารอ้างอิง

- นุจรินทร์ อิมเสถียร.(2559). การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในสถานศึกษาอำเภอเมืองปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด .(2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- บุญมี คำทอง .(2559). บทบาทหน้าที่การกำกับและส่งเสริมกิจการสถานศึกษา ของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน อำเภอผาขาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 2. **วิทยานิพนธ์ศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเลย.**
- พุมรินทร์ ไผชู .(2557). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดเทศบาล ในจังหวัดนครศรีธรรมราช. **วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.**
- ผกามาศ จุฑรัมย์ .(2552). ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอท่า
ตะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครินทร์.**
- วรวิมล ต๊ะสุวรรณ .(2558). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำปาง เขต 1. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.**
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.(2543). **การนิเทศเพื่อส่งเสริมระบบประกันคุณภาพภายใน
โรงเรียน.กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เจ.เอ็ม.ที.**
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). **แนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียน การสอนที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน.**
- อิสรพล ปิ่นขจร .(2556). การศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. **วารสาร
มหาวิทยาลัยนครพนม ; ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 : กันยายน - ธันวาคม 2556.**
- อุทัย บุญประเสริฐ .(2542). **หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน**. พิมพ์ครั้งที่ 3.กรุงเทพมหานคร:
ไทยวัฒนาพานิช.